

Väljarnas sämsta partier 1970-2018

Antipatier mot partier kan ha en betydelsefull roll för opinionsbildning och väljarbeteende. Betydelsen av 'negativt partianhängarskap' uppmärksammades redan i de traditionella amerikanska modellerna för väljarbeteende från 1950-talet. Starka antipatier gentemot partier kan vara en stark drivkraft för individers politiska engagemang och beteende. I de svenska Valundersökningarna har historiskt ställts frågor om vilket parti väljarna tycker sämst om. Inte oväntat är det ytterlighetspartierna som har varit de svenska väljarnas sämst omtyckta partier. Under 1970-talet var det Moderaterna, Vänsterpartiet kommunisterna och andra kommunistpartier som var vanligaste sämsta parti. År 1991 var det Ny Demokrati som var det vanligaste sämsta partiet (34 procent).

I samband med 2018 års val var det en majoritet av väljarna som tyckte sämst om Sverigedemokraterna (55 procent) – vilket kan jämföras med antipatierna mot kommunistpartier i början och i mitten av 1970-talet. Partierna Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Feministiskt initiativ betraktas som sämsta parti av 13, 10 respektive 12 procent av väljarna (35 procent totalt). Fem av riksdagspartierna – S, C, L, M, KD – samlar en mycket liten andel väljare som tycker att de är sämst.

Tabell 1 Väljarnas sämsta partier 1970-2018. Andelen väljare som tycker sämst om olika partier (procent).

	VPK/V	KFML(r)	SKP	S	MP	C	FP/L	M	KD	NY			Summa	Antal	
									D	SD	FI	Annat	procent	svarande	
1970	38	13	–	3	–	0	2	39	4	–	–	1	100	2 190	
1973	38	13	3	4	–	1	7	29	4	–	–	1	100	1 819	
1976	51	0	1	4	–	3	3	35	2	–	–	1	100	2 083	
1979	41	–	1	9	–	5	2	39	2	–	–	1	100	2 462	
1991	26	–	0	7	8	2	3	17	4	34	–	0	100	2 270	
2018	13	–		3	10	2	0	3	2	–	55	12	0	100	2 982

Källa: Svenska valundersökningar 1970-2018.

Kommentar: Frågan lyder: "Vilket parti tycker du sämst om?" I procentberäkningarna har svarsalternativet 'vet ej/vill ej svara' uteslutits. I Valundersökningarnas besöksintervjuer ställs frågan om bästa parti som en uppföljning till frågan om sämsta parti. De som inte uppger bästa parti ingår inte i underlaget. Andelen av de som fått frågan men som inte vill uppge sämsta parti eller svarat 'inget parti' eller en hel kombination av partier har fördelat sig så här: 1970 12 procent, 1973 13 procent, 1976 12 procent, 1979 12 procent, 1991 13 procent, 2018 7 procent. I kategorin 'SKP' ingår även andra namngivna kommunistpartier. I 1991 års Valundersökning var frågan om sämsta parti inte inkluderad i de förkortade intervjuerna.

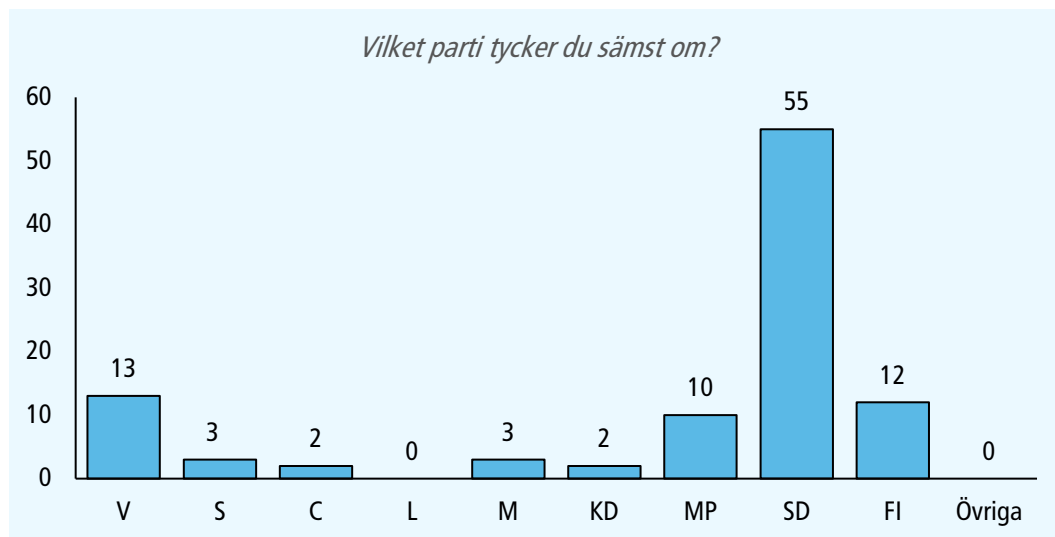
Tabell 2 Partisympatisörernas sämsta partier 2018. Andel som tycker sämst om olika partier bland olika partiets sympatisörer (procent).

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Summa procent	Antal svarande
Vänsterpartiet	0	2	2	0	6	3	1	87	1	0	100	224
Socialdemokraterna	1	0	2	0	5	5	3	79	5	0	100	733
Miljöpartiet	1	0	0	9	0	0	0	91	0	0	100	68
Centerpartiet	10	2	0	0	1	0	6	74	13	0	100	175
Liberalerna	15	1	0	0	1	1	7	62	13	0	100	175
Moderaterna	33	4	1	0	0	1	17	23	21	0	100	537
Kristdemokraterna	18	1	0	0	3	0	5	59	14	1	100	91
Sverigedemokraterna	18	10	4	1	6	1	34	0	26	0	100	277

Källa: Valundersökningen 2018.

Kommentar: Frågan lyder: "Vilket parti tycker du sämst om?" respektive "Vilket parti tycker du bäst om?/Är det något parti som du ändå tycker dig stå närmare än de andra partierna?" Andelen som varken uppgett något bästa parti eller sämsta parti finns med i procentbasen.

Figur 1 Väljarnas sämsta parti 2018 (procent).

Källa: Valundersökningen 2018. Alla resultat är oviktade.

Kommentar: Resultaten är hämtade från tabell 1. Frågan lyder: "Vilket parti tycker du sämst om?" respektive "Vilket parti tycker du bäst om?/Är det något parti som du ändå tycker dig stå närmare än de andra partierna?"